

ORGAN for TURLEDERGRUPPA
DNT OSLO OG OMEGN

Nr. 1-2024
41. ÅRGANG

TURLEDEREN

DNT Oslo og Omegn

www.dnt.no/oslo

Redaktørens hjørne

Kjære medturledere!

Turlederhelg og årsmøtet fant sted på Kobberhaughytta i fjor høst og høstfargene hadde kommet og blitt erstattet med hvitt – snøen har inntatt gatene og marka opptil flere ganger. For de som har ventet lenge på Turleder'n kan vi avsløre at hefte nummer 3/2023 utgår og innholdet som var ferdig er flyttet til dette heftet: 1/2024. I dette heftet har vi en fyldig dekning av høydepunkter som skjedde i det siste halvåret av 2023.

Høsten og årsskiftet er tradisjonelt travle tider for de som er opptatt med jobb ved siden av å være frivillig. Kanskje det er derfor tilsiget av tekst- og billedlige bidrag har vært litt skralt. Alle frivillige oppfordres til å sende sine bidrag og bilder til redaksjonen.

Det er også høy aktivitet i administrasjonen. Turmodellene og organiseringen er under stadig utvikling og justering når tilbakemeldingene fra turlederne kommer inn. I dette heftet vil vi gi en oversikt over den nyeste utviklingen.

Vi ønsker alle turledere og frivillige et Godt Turår 2024!

På vegne av redaksjonen

Wolfgang Leister, redaktør av Turleder'n

TURLEDER'N

Nr. 1 – 2024, 41. årgang
(inneholder stoff som skulle kommet ut i Nr. 3 – 2023)
Organ for Turledergruppa i DNT Oslo og Omegn
ISSN 2703-7169 (online)

Redaktør:

Wolfgang Leister, leister@online.no, Tlf: 92 89 55 00

Redaksjonskomité: Gunnar Sevåg, Jan Gunnar Jakobsen, Tone Nilsen, Beate Heilemann.

Tlf 22 82 28 00

Vår adresse:

Turleder'n
DNT Oslo og Omegn
Postboks 7 Sentrum
0101 OSLO

Redaksjonen avsluttet 15 februar 2024

Stofffrist til neste nummer er 5. juni 2024.

Neste nummer utkommer i juli 2024.

Forside: «Nye turledere på vei oppover turledersti(g)en.

Grunnleggende turlederkurs på vei til Nydalshytta i Lillomarka»

Foto: Jan Gunnar Jakobsen

Leder

Kjære turledere!

Høsten er nå over, og vi har kommet godt i gang med vinteren, med snø og kulde, og glatt is.

Turlederhelgen ble i høst gjennomført på Kobberhaughytta i Oslomarka. Der møttes både ferske og mer erfarne turledere, og med erfaring fra både nærmiljø, fjellet og på vannet. Der fikk vi anledning til å snakke sammen, knytte kontakter og utveksle erfaringer fra egne opplevelser som turledere. Ved å bli kjent og knytte kontakter er det enklere å ta kontakt senere for å diskutere utfordringer og annet vi lurer på. Bruk kontaktene, spør og diskuter, for å utvide din horisont og øke din kompetanse. Dette gir deg som turleder mer trygghet i turlederrollen.

På Kobberhaughytta ble også årsmøtet avholdt, og nytt styre ble valgt. Monika Kufner og Sveinar Kildal gikk ut av styret, begge har lagt ned betydelig og verdifull innsats for oss turledere! Nye medlemmer i styret er Morten Petterson og Ole Harbek. Velkommen til dere.

I høst skjedde det også interessante hendelser i det digitale DNT-landskapet. I oktober gikk DNT over til en ny digital plattform og fikk nye nettsider med nytt design. Nå er det ett DNT, med et enhetlig design på nettsidene, der medlemsforeninger og turlagene har sine egne sider med lik design. Det skal dermed bli enklere å navigere og finne frem. I tillegg til ny digital plattform, kom det også nye og oppdaterte modeller på hvordan vi turledere skal forholde oss når vi skal lage og gjennomføre egenproduserte turer. Noen utfordringer oppstår når mye skal bli nytt i løpet av kort tid, men etter noen utfordringer i overgangen til ny plattform og nye rutiner, virker det nå til å ha stabilisert seg, og vi begynner å finne frem og kan publisere på den nye plattformen. Hvis dere opplever utfordringer, enten med å finne frem eller at ting ikke fungerer må dere ikke nøle med å ta kontakt med turlederstyret, eller direkte med administrasjonen.

På vegne av turlederstyret ønsker jeg dere en fin vinter. Gå på tur og nyt vinteren, med ski, til fots, på skøyter eller med brodder.

Hilsen Jan Gunnar Jakobsen

Leder i turlederstyret i DNT Oslo og Omegn.

Notiser

VIL DU PRØVE DEG I EN NY ROLLE SOM FRIVILLIG KURSHOLDER?

Vi ser etter nye nærturlederkursholdere, nye kursholdere i førstehjelp og frivillige lederutviklere, som vil være med på den nye satsingen i foreningen. Du finner mer informasjon under "INVITASJONER" i frivilligsystemet. Har du spørsmål eller vil ha en prat, ta gjerne kontakt med maren.harlem@dnt.no eller himashi.patel@dnt.no.

FRIVILLIGORGANISERTE TURER – SEKRETÆRFUNKSJON

Det er opprettet en sekretærfunksjon for turledere, der administrasjonen hjelper turlederne til å komme i gang med turer, i tråd med den enkeltes turlederstatus. Her kan du/dere også få hjelp til å finne en medturleder. Denne funksjonen er beregnet for turer på fjellet, sommer som vinter, og i Oslomarka. Ta kontakt for å avtale tid med Glenn Menkin, glenn.menkin@dnt.no.

INFORMASJON OM STYRET OG VEDTEKTER.

Mer informasjon om styret og vedtekter finner du her: <https://www.dntoslo.no/turlederstyret/>

NETTSIDE FOR TURLEDERE

Hold deg oppdatert om kommende kurs og aktiviteter, samt annen nyttig dokumentasjon og informasjon. Følg linken: <https://www.dntoslo.no/turledelse>

Turledermøter

Det planlegges fortsatt å gjennomføre hybride turledermøter i en tid fremover, dvs både fysisk og digitalt, i den grad dette lar seg gjennomføre. Lenker til møtene blir annonsert via Mobilise som nyhetsmelding. Følg med på annonseringene i andre kanaler. Styret har bestemt følgende møtedatoer og reservert møterommet i Storgata 3:

- **12. mars, kl 18:00**, mingling fra kl 17:30: **tema:** turplanlegging sommer, og nytt på hytte- og eiendomsfronten, utfyllende info kommer.
- **29. mai, kl 18:00**, mingling fra kl 17:30: **tema:** nærfriluftsliv til lands og til vanns, utfyllende info kommer.

Husk kjørereglene for gjennomføring av digitale og hybride møter:

- Klikk på linken i god tid før møtet starter (vi er på 15 min før møtet og svarer gjerne på tekniske spørsmål).
- Du behøver ikke å ha programmet Teams installert for å kunne delta via PC. Du kan åpne lenken i nettleseren. Velg å delta anonymt dersom du ikke har Microsoft-konto.
- For å delta via mobiltelefon eller nettbrett må du laste ned Teams appen.
- Husk å dempe mikrofonen når du er i møtet (din mikrofon vil være dempet når du kommer inn i møtet).
- Still spørsmål og gi kommentarer i chatten eller rekk opp «hånden» for å få ordet.
- Husk å slå på mikrofonen mens du snakker (og demp den etterpå).

Turlederhelg er planlagt 13.-15. september i år.

Hold av datoen: Årets turlederhelg er planlagt fra fredag 13. til søndag 15. september på Leirvassbu. Hytta ble overtatt av DNT Oslo og Omegn i mars i fjor fra familien Sulheim som eide Leirvassbu siden den ble bygd. Mange kjente hytter i Jotunheimen er ikke langt unna, f.eks. Skogadalsbøen, Spiterstulen, Olavsbu og Gjendebu. En liten dagstur opp til Kyrkja er en av klassikerne, men det finnes mange andre alternativer, både topturer og snillere alternativer. Hytta er kanskje kjent for dere fra filmen «Fritt Vilt».

Det planlegges både turer og et faglig program. Styret ber dere komme med forslag og ønsker til aktiviteter og temaer til programmet for helgen. Send dine forslag til turlederstyret@dnt.no.

LITT OM LEIRVASSBU:

tekst inspirert fra <https://www.dnt.no/hytter/betjente/leirvassbu/Artikler/leirvassbu-blir-dnt-hytte>

Leirvassbu Fjellstue ligger i hjertet av Jotunheimen, ved Leirvatnet, og er en av de eldste og største fjellstuene i fjellheimen. Den første hytta ble bygget i 1875 av Den Norske Turistforening. Da som ei steinbu for selvbetjening med soveplass til 3-4 personer. Siden er stedet ved Leirvatnet utvidet og har i dag godt og vel 230 senger. Den kjente fjellpionéren Yngvar Nilsen som skrev 12 reisehåndbøker over Norge mellom 1879 og 1915, skrev om Leirvassbu «som et knutepunkt som intet annet i fjellverdenen». Leirvassbu har vært lokasjon for filmer som Fritt Vilt og Kalde Spor. Mange fjellpionérer har også besøkt stedet. Den mest kjente er trolig Sir Edmund Hillary som testet utstyr i Leirdalen før en av turene til Antarktis.

Styret i DNT vedtok i 1873 å sette av penger til å føre opp en steinbu på stedet, som skulle hete Leirvassbu. Denne steinbua skulle føres opp av familien Sulheim, som solgte Leirvassbu til DNT. I 1906 ga DNT støtte til oppføring av et nyere og mer komfortabelt turiststed i fjellet. Gjennom dette skulle DNT ha forkjøpsrett til anlegget ved eventuelt salg. Men, datidens eier valgte å kjøpe seg ut av denne klausulen. Ved å kjøpe tilbake Leirvassbu er sirkelen på en måte sluttet.

Protokoll fra årsmøtet i turledergruppa 24. september 2023

Turledergruppa i DNT Oslo og Omegn holdt sitt ordinære årsmøte på Kobberhaughytta den 24. september 2023, kl 11.00. 34 turledere var møtt frem (det var kun fysisk oppmøte).

Til stede fra styret: Monika Kufner, Andreas Lorentzen, Jan Gunnar Jakobsen, Sveinar Kildal, Annett Brohmann, og Helene Lillekvelland.

Fraværende fra styret: Mathias Eckholdt

1. Godkjenning av innkalling og sakliste

Godkjent.

2. Valg av møteleder, referent og tellekorps

Møteleder: Kjersti Selseth.

Referent: Wolfgang Leister.

3. Valg av tellekorps og personer til å signere protokollen

Karen Verne, Annett Brohmann.

4. Årsberetning

Årsberetningen ble gjennomgått av turlederstyrets leder Jan Gunnar Jakobsen.

Årsberetningen godkjent.

5. Saker fremmet av medlemmer eller styret

Det var ikke innkommet forslag fra medlemmer eller styret innen fristen 24. august 2023.

Styret mottok én sak innen fristen. Denne ble behandlet og vurdert av styret til å ikke være en sak til årsmøtet. Saken ble en del av diskusjonen etter årsmøtet.

6. Valg av medlemmer til turlederstyret

Styremedlem: Morten Petterson Valgt for 2 år

Styremedlem: Ole Harbek Valgt for 2 år

Styremedlem: Andreas Lorentzen Valgt for 2 år

7. Valg av medlemmer til valgkomitéen

Medlem: Monika Kufner Valgt for 3 år

Årsmøtet avsluttet kl 11:30

Karen Verne (sign.) Annett Brohmann (sign.)

Informasjon fra Team Fjell – Avdelingen for friluftslivsaktiviteter

Turlederoppdrag vinter og sommer 2024 – Fjell

I frivilligsystemet vil dere snart få en oversikt over ledige turlederoppdrag i fjellet, for vinter- og sommersesong 2024. Frist for å søke på vinteroppdrag er 1. desember. For sommeroppdrag blir søknadsfrist 10. februar. Bekreftelse på oppdragene kommer ca. én uke etter søknadsfrist.

VINTERTURER

Team Fjell har publisert mange turer for vinterfjellet for alle målgrupper. Oppdragene blir lagt ut samlet i frivilligsystemet innen 1. november, med noen unntak. Det er kun vinterturledere som blir invitert til å ta oppdrag for voksne/senior i fjellet. For andre målgrupper kan det også være at ledere med annen kompetanse blir invitert til enkelte oppdrag.

BARNAS TURLAG

Husk at hvis du leder en Barnas turlag tur, har du mulighet til å ta med ett barn eller barnebarn i aldersgruppen for aktiviteten. På baseopphold (ikke hytte til hytte tur), er du også velkommen til å møte opp en dag før på hytta for å bli kjent med hytta og området.

Har du ideer eller ønsker om en spesiell fjelltur for barnefamilier til neste sommer, så ta kontakt med Heidi Degnes-Ødemark (heidi.degnes@dnt.no). Vi vil gjerne ha dine innspill til programmet.

OPPLEVESESTILBUD BETJENTE HYTTER

Oppdrag lyses løpende ut i frivilligsystemet, men ikke til de samme tidspunkter som det øvrige programmet. Ta kontakt med Heidi Degnes-Ødemark hvis du vil være en del av frivilliggruppen som utvikler dette tilbudet.

SOMMERTURER

Sommerturene ble publisert fortløpende fram til jul (med noen unntak over nyttår) på [våre nettsider](https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/dnt-oslo-og-omegn/aktiviteter/) (<https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/dnt-oslo-og-omegn/aktiviteter/>). Oppdragene blir lagt inn i frivillighetsregisteret innen 10. januar med søknadsfrist 10. februar. På sommerturene vil det også være mulighet for grunnleggende turledere å bidra på enkelte arrangementer. De arrangementene/turene som åpnes for grunnleggende turledere vil fremkomme under «Oppdrag» i frivilligsystemet.

HVA SKJER ETTER AT FRISTEN HAR UTLØPT?

Etter fristen starter Team Fjell med fordelingen av turer. Dette vil ta noen dager, og bekreftelser blir sendt ut når fordelingen er klar. Alle søkere vil få en bekreftelse på tildelt/avvist oppdrag. Dere behøver kun svare på denne, om dere allikevel ikke kan ta turen (da må vi ha rask tilbakemelding).

I kommentarfeltet for påmeldingen kan du f.eks. skrive navnet på turlederen du ønsker å lede turen sammen med (dette må avklares med den andre turlederen i forkant).

RESERVELISTE

Vi vil opprette en «Reserveliste turledere Fjell» – en for vinter og en for sommer – i frivilligsystemet. Dette er en liste administrasjonen vil benytte ved frafall av turledere underveis i sesongen. Det vil ikke være rutine å sende ut e-post til alle hver gang det blir ledige oppdrag.

VIKTIG INFORMASJON

- Velg tur etter evne og kompetanse.
- På alle vinterturer i fjellet er det obligatorisk med sovepose, vindsekk, spade og liggeunderlag for både turledere og deltakere.
- Deltakerne får en velkomst-E-post fra administrasjonen ca. 14 dager før turstart. Samtidig sender vi e-post til turlederne med informasjon og deltakerliste.
- Turlederne kontakter deltakerne etter at deltakerliste og velkomst-E-post fra administrasjonen er sendt.
- Som turleder skal du skape turfellesskap og involvering av deltakerne underveis.
- Frem til fristen kan du endre din interesseliste på et oppdrag:

- Du kan melde deg av oppdraget helt, slik at det ikke lenger står som meldt interesse på oppdaget
- Du kan endre svar på spørsmålene som ble svart på da du meldte interesse (hvis spørsmål er opprettet)
- Du kan endre på kommentaren som er gitt (hvis kommentarfelt er opprettet)
- Du kan endre på ditt rolleønske (om det har vært mulig å velge)

Merk at endringer kun kan gjøres fram til påmeldingsfristen går ut.

Håper mange av dere finner interessante oppdrag og melder interesse!

Hilsen fra Team Fjell

Iris og Rikke: Ungdom (fjell og nær)

Heidi: Barn og opplevelsestilbud betjente hytter (barn fjell)

Lisa: Fjellsport (fjell og nær)

Camilla: Voksen/senior (fjell)

Informasjon fra Team Fjord – Turskøyting i DNT Oslo 2023-24

DNT Oslo og Omegn har siden 2021 tilbudt teorikurs i turskøyting i samarbeid med Foreningen Turskøyting på Friluftshuset. I sesongen 2023/24 har vi et mål om å få i gang et eget frivilligmiljø innen turskøyting. I samarbeid med de etablerte turskøytemiljøene på Østlandet vil DNT Oslo og Omegn arbeide med å videreutvikle og tilby kurs, og turer for å bygge et frivilligmiljø for organisert turskøyting og turledelse/kurs.

Er du turleder, og kanskje har drevet litt med turskøyting fra før av? Eller har du tenkt at dette er noe for deg? Da vil vi oppfordre til å følge med her:

SPOND-GRUPPE FOR AKTIVITETSKOORDINERING:

Denne Spond-gruppen vil bli brukt til å sende invitasjoner til møter, kurs og turer, holde orden på oppmøte, dele nyttig informasjon og kunnskap. Turskøyteforhold endrer seg fort, så det er praktisk med en kommunikasjonsplattform med toveis dialog.

Klikk på lenken for å registrere deg i Spond-gruppen «*Turskøytefrivillig i DNT Oslo og Omegn*»: <https://group.spond.com/GYYTC>

Hva er Spond? Spond er en app for organisering av aktiviteter og som gjør det enkelt å være frivillig. Spond er en pakke med verktøy for frivillighet og sport – gratis å laste ned og bruke – som hjelper deg å følge med på aktiviteter, lag eller gruppene dine på en trygg og stressfri måte.

INFORMASJONSSIDE FOR TURSKØYTEFRIVILLIGE I DNT OSLO OG OMEGN

Her legges mer statisk informasjon og rammer for organisert turskøyte-aktivitet, i tillegg til nyttige lenker og e-læringsinfo.

For å komme på informasjonssiden, klikk på denne lenken: bit.ly/turskoytefrivillig. Gjerne lagre siden som favoritt i din nettleser!

Arbeidet med turskøyting er organisert hos Team Fjord på Friluftshuset og ansvarlig er Juel Victor L. Grande. Ta gjerne kontakt med juel.grande@dnt.no på e-post om du har innspill til informasjonen, har lyst til å starte med turskøyting eller har kompetanse du ønsker å dele!

Omtale av turlederhelgen på Kobberhaughytta

I år fant turlederhelgen sted i vårt nærområde på Kobberhaughytta. Det har vært et ønske å tilby alle turlederne muligheten til å delta, også de som ikke ønsket å dra langt til fjells. Kobberhaughytta er DNT Oslo og Omegns storstue i Nordmarka. Hytta ble bygget i 1931 på dugnad av medlemmer av Oslo Turn. Den store peisestua var da bl.a. tenkt til gymnastikk for medlemmer som skulle overnatte på hytta. I 1954 ble hytta overtatt av Oslo og Omegn Turistforening og endret da navn fra «Turnhytta» til «Kobberhaughytta».

Det var satt opp to fellesturer til Kobberhaughytta, en fra Hammeren og en fra Sognsvann. Her kommer omtale av disse turene.

Turen fra Hammeren til Kobberhaughytta – om hvordan vi kom oss over Bjørnsjøhelvetet i fint vær ...

v/ turlederne Jan Gunnar Jakobsen og Wolfgang Leister

Turen var satt opp fra Hammeren med avgang rett etter at Maridalsbussen hadde ankommet Hammeren.. Det å samle gruppa var ikke enkelt, fordi Hammeren er både en bussholdeplass og en parkeringsplass, med litt avstand fra hverandre. Dessuten fikk en av turlederne utfordringer med en buss som hadde somlet så mye at den planlagte overgangen i retning Maridalen feilet. Ingen stor utfordring for erfarne turledere, og etter litt rådslagning dro flesteparten mot Ullevålseter på stien gjennom skogen. Fint vær og godt turfølge hele veien!

Ved Ullevålseter ble gruppa komplett (og nå var begge turledere med i gruppa). En liten pause - et stykke ute langs grusveien – og så gikk ferden på nylagt sti nordover langs strømtraséen. Det var noe vått i terrenget, men i den fine sensommersolen var det en fin opplevelse. Så gikk det litt kupert ned mot brua over Bjørnsjøhelvetet – en smal bru over et juv – over elva som renner ut fra Bjørnsjøen. Det var planlagt niste i solen rett etter at vi var over broen, men det fine været hadde også lokket mange andre ut.

Altså kun en liten brødiskive, og ferden gikk videre, først bratt oppover, og så vestover i retning Bjørnholt. Underveis måtte vi gi plass til en stisyklist som nok hadde undervurdert stien (som han selv nevnte). Så kom vi endelig til Bjørnholt og en velfortjent niste – og nystekte boller for de som ønsket dette.

Gruppebilde ved Bjørnsjøhelvetet i motlys. Foto: Wolfgang Leister

Siste økt før Kobberhaughytta gikk over elven ved utløpet av Bjørnsjøen, og så småbratt oppover til Kobberhaugene. Stien gikk gjennom tett skog og forbi bratte stup før vi kom til vannet ved Kobberhaughytta. Gruppen kom akkurat tidsnok til programmet som startet kl. 16.

Turen fra Sognsvann til årsmøtet – om hvordan jeg gikk fra småfurt til over meg selv av begeistring for å dra til Kobberhaughytta ...

v/ turleder Helene Lillekvelland

Endelig skulle mor få seg en frihelg! Å ta på seg et tillitsverv i DNT gir faktisk en ekstra trumf på hånden når man skal forhandle om helger i familiekabalen, så nå hadde jeg endelig fått spilt turlederstyre-kortet mitt. Det var dags for årsmøtet!

Med dette som bakteppe, hadde jeg så klart en drøm om at møtet skulle legges til fjellet. Jeg var vel rett og slett litt skuffet over at vi endte opp i Nordmarka – noe jeg på ingen måte la skjul på for mine styrekolleger. Jeg ble også litt skuffet over meg selv for at jeg ikke var like rask på labben som Wolfgang, som sporenstreks meldte seg som turleder fra Hammeren til Kobberhaughytta for anledningen. Jeg ville jo også gå over Bjørnsjøhelvete, men fus er fus! Litt furt meldte jeg meg til turlederjobben fra Sognsvann til Kobberhaughytta. Det var tross alt litt mer tur enn fra Sørkedalen.

Da jeg, fortsatt litt småfurten, satte meg ned mange uker senere for å planlegge ruta, hadde jeg bare én ambisjon: Å gå til noe kult. Jeg satte meg ned med kartet, men det var en del ting som ikke stemte helt. Etter en stund med tenking, samt søk i digitale arkiver, innså jeg plutselig at jeg faktisk aldri hadde vært på Kobberhaughytta før! Sånn helt på ordentlig, aldri. Da ble jo saken en helt annen – det kule jeg skulle gå til var altså Kobberhaughytta! For ekstra nerdefaktor, la jeg inn en sving om Lyn-hytta, slik at vi fikk vært på stedet der Oslomeridianen krysser 60 grader nord. Du skal være ganske nerd for at det gir deg noe ekstra på turen, men heldigvis var det flere som var ganske nerdete i turfølget!

Jeg hadde på forhånd blitt advart om at det å være turleder for turledere, det er en drittjobb. Jeg var helt forberedt på at her skulle jeg få trent meg både på å være autoritær og myndig, men nei. Faktisk var det kun ett sted underveis at noen prøvde å få meg til å ta en annen retning i et kryss, enn det jeg hadde tenkt. Gjengen med turledere var rett og slett ganske ålreite. Jeg sender med et bilde av dem fra pausen, sånn at alle kan se hvor trivelige de var!

Fra Lyn-hytta gikk turen videre forbi Ullevålseter, før vi gikk videre til Blankvann og opp til Kobberhaughytta. Den var jo superfin! Og herregud for noen boller! Etter tre måneder i mammapermisjon hadde jeg fordypet meg godt innen emnet bakevarer, og dette må jeg si var helt oppe og nikket på pallplass! Ikke minst fordi man kunne kjøpe med seg en pose frosne boller til turen hjem igjen...

Og turen hjem igjen gikk jeg rett og slett bare med meg selv og mitt eget hode. Den gikk over Kobberhaugene, til Bjørnholt og – ja, du har kanskje tippet det – Bjørnsjøhelvete, før jeg gikk ned til Hammeren og ble hentet av mitt vanlige liv med mann og to barn. Jeg kan anbefale de greiene her.

En liten pause ved Lynhytta Foto: Helene Lillekvelland

Programmet på Kobberhaughytta

Rett etter at de siste var ankommet hytta begynte det faglige programmet. Styret hadde forberedt noen temaer, deriblant utveksling av erfaringer på hvordan man bruker GPS som turleder. Her var det spørsmål både om navigering med håndholdt GPS og med mobiltelefon. Blant spørsmålene var hvilke apper som er egnet til turbruk og om forskjellen mellom håndholdt GPS og mobilen – fordeler og ulemper med begge. Dessuten ble det diskutert opplevelser deltakerne hadde med GPS – hva fungerte og hva fungerte ikke.

På spørsmålet om hvilke apper som egner seg til turbruk kommer det helt an på bruksområdet – det er forskjell mellom en skogstur om sommeren og en snøhuletur midt på vinteren. For alle apper er det viktig at kartet kan vises frem også når man ikke har mobildekning. Ofte må man laste ned et passende område før turen (og helst ikke glemme det!). Appene ut.no og Norgeskart er "allround"-apper for turer i Norge. En annen app som med god funksjonalitet er Outdooractive. Her kan man laste ned kart fra OpenStreetMap, og appen virker både på iOS og Android plattformer. En del andre apper ble nevnt, og det ble også snakket om hvilke kart som egner seg best.

Når du bruker mobilen, husk å sjekke at du har nok batterikapasitet, og at du har nok kapasitet til å kunne ringe ut i tilfelle du må ta kontakt med omverdenen. Når du er langt fra mobilmaster, så bruker mobilen mye mer strøm enn i byen, og en løsning er å slå av kommunikasjonen (flymodus). Sjekk før turen om din telefon tillater bruk av GPS i flymodus! Husk! Er mobilen din tom for strøm kan du verken bruke den som GPS eller for å ringe ut! Derfor kan det i praksis være en fordel om GPS og mobil er uavhengige av hverandre.

Når det gjelder håndholdt GPS kom det også en god del spørsmål og kommentarer. For eksempel hvordan bruke GPS for å følge samme spor tilbake som man kom – i dårlig vær og tåke. Det kom også frem noen eksempler der det ble brukt både mobil og håndholdt GPS for å finne tilbake til utgangspunktet.

Har man et scenario som man har opplevd som vanskelig, så anbefales det å øve noe lignende i trygge omgivelser – dra til et område du er kjent og lat som at det er mørkt og tåke og øv med å finne en parkeringsplass med GPS-app eller håndholdt GPS. Kanskje kan vi sette opp GPS-øvelsesturer der man øver ulike scenarier i regi av Turledergruppa? Send gjerne øvelses-scenarier til redaktøren ...

Det er planer om å komme med et mer fyldig innhold om dette temaet i de kommende utgavene av Turleder'n.

Erfaringsutveksling foran Kobberhaughytta. Foto: Jan Gunnar Jakobsen

Vi forflyttet oss så ut i solveggen mens hyttevertskapet forberedte og dekket på til middag. Ute

var det diskusjon med mulighet for å fortelle om egne opplevelser og utfordringer som turlleder. Hva gjør du for eksempel hvis du er turlleder på en nærtur, og det kommer (flere) hundre deltakere? Eller deltakere som ikke har med nødvendig utstyr i sekken, til tross for flere spørsmål og presiseringer? Etter økten ute ble det nydelig middag mens praten fortsatte rundt bordene.

På søndagen, etter en rikholdig frokost, benyttet mange av deltakerne anledningen til å dra på en liten tur før årsmøtet. En runde opp til Kobberhaugene og rundt vannet var av passe lengde. Så ble årsmøtet avholdt (se referatet fra årsmøtet i dette heftet), og så ble det diskutert noen spørsmål som kom opp fra medlemmene i Turlledergruppa i et kort medlemsmøte.

Deilige boller ble servert etter møtet, og vi sa farvel til Kobberhaughytta for denne gangen. Så dro vi i flere ad-hoc grupper hjemover igjen i finværet! Det har vært en deilig og lærerik turllederhelg i år også.

Omtale av Turlledermøtet 14. september 2023

Etter en god slump tekniske utfordringer, kom møtet i gang. Møtet ble åpnet av leder for turllederstyret, Jan Gunnar Jakobsen, i et fullsatt rom. Iblant skjer det mye i DNT, og det var flere samtidige arrangementer i Storgata denne kvelden, slik at mingleområdet var opptatt av et annet møte. Møtematen ble dermed servert på gangen. Det ble derfor ganske så fullt og «intimt» med over 50 fremmøtte.

Første punkt på agendaen for kveldens møte var status på utvalgsstruktur for frivillige tur- og aktivitetsledere ved Sveinar Kildal. Bakgrunnen for å opprette en utvalgsstruktur er at organiseringen av (frivillig)aktivitetene i foreningen fremstår som uoversiktlig og utfordrende å finne frem i. Administrasjonen har ikke full oversikt over hvem som bidrar med hva, og det kan være vanskelig for de frivillige å vite hvor de skal henvende seg og hvilke muligheter som finnes. Foreløpig er det etablert utvalg «vann», mens utvalg «nær» og «fjell» vil bli etablert etterhvert. Under hvert utvalg vil det videre bli opprettet grupper med definert omfang og aktivitet.

Deretter orienterte Glenn Menkin om planene for det nye aktivitetssystemet. Styret i foreningen har høyt fokus på de frivillige og den verdien de representerer. Utsagnet «Frivillighet er vår store styrke» er forankret fra toppen i foreningen. Det skal fokuseres på de frivillige, og det skal være enkelt å være frivillig. Foreningen skal være inkluderende overfor de frivillige, og de frivillige skal føle seg verdsatt. Videre ønsker administrasjonen å motivere oss frivillige til å lage våre egne turer. Hvis noen ønsker å lage og lede en tur som har vært arrangert tidligere, ligger det turforslag til mange tidligere arrangerte turer på nettsidene til foreningen, se linken <https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/dnt-oslo-og-omegn/frivillig/>

[for-turledere/turinspirasjon-for-turledere](#)

Det ble også orientert om en side som inneholder skjemaer og annen nyttig informasjon for oss turledere, blant annet risikovurderingsskjemaer og de fem pliktene vi som turledere har, se linken <https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/dnt-oslo-og-omegn/frivillig/for-turledere/>.

Omtale av Turledermøtet 6. november 2023

Møtet fant sted i de vanlige omgivelsene. Dørene ble åpnet 17:30 med mingling før temaene for kvelden ble gjennomgått. Tidligere i høst ble alle digitale flater fornyet, og nytt aktivitetssystem ble tatt i bruk. Glenn gikk gjennom status og erfaringer fra denne overgangen. Alt i alt har det gått bra, men det er noen barnesykdommer her og der. Disse rettes opp fortløpende.

Temaet etter pausen var en planlagt endring i modellen for frivilligorganiserte turer. Endringen baseres på erfaringene med frivilligorganiserte turer hittil. Det planlegges to former for frivilligorganiserte turer: turer etter «koordinator-modellen» og turer etter «adminstøtte-modellen» (på møtet kalt «arrangør-modellen»). Etter 6. november har det vært flere høringer med påfølgende endringer av de nye retningslinjene. En beskrivelse av de nye turmodellene slik de så ut ved årsskiftet finner dere i den påfølgende artikkelen:

Oppdatering av turmodellene

formidlet av styremedlem Ole Fingal Harbek

Siden frivilligorganiserte turer ble introdusert har det kommet innspill og erfaringer fra turledere og turdeltakere. Noe har fungert bra og noe viste seg å ha et forbedringspotensial. Administrasjonen arbeider med å revidere turmodellene. Noe fra dette arbeidet ble presentert av Glenn Menkin på turledermøtet 6. november. Et revidert forslag har vært til høring hos turlag og turgrupper i jula. Det er dette reviderte forslaget som omtales her.

Det vil nå bli tre ulike typer turmodeller:

Administrasjonsorganiserte turer: I denne modellen planlegger administrasjonen turen, reserverer overnatting og transport, er kontakt for på- og avmelding, fakturering og følger opp turen. Administrasjonen lyser ut oppdragene, turlederne søker på oppdragene og administrasjonen tildeler oppdragene. Turlederens oppgaver er å lede turen og følge opp deltakerne under turen. Dette er den «klassiske» turmodellen i DNT Oslo og Omegn. Turdeltakeren betaler for turen på forhånd. Turlederne får dekket reise, kost og losji.

Frivilligorganiserte turer – koordinatormodellen: Dette er en revidert utgave av de frivilligorganiserte turene. Turplanlegging, kontakt for på- og avmelding og oppfølging av deltakere gjennomføres av turlederen. Turlederen får turen godkjent av turlaget, turgruppen eller administrasjonen. Forskjellen fra tidligere er at bestilling av overnatting, transport osv. gjøres av turdeltakeren. Deltakeren fyller ut påmeldingsskjema først når hen har bestilt dette selv. Dermed blir det ingen reserverasjoner ved turlederen. Turleder kan imidlertid reservere plass til gruppen dersom leverandøren av overnatting, transport osv. går med på individuell bestilling tilknyttet reserverasjonen og turlederen ikke risikerer økonomisk forpliktelse. Turlederen reserverer plass for turen på ubetjente og selvbetjente DNT OO hytter ved å kontakte Infosenteret. Disse turene er ikke omfattet av pakkereiseloven, da deltakeren bestiller selv og ikke betaler inn noe på forhånd. Turlederne får ikke dekket reise, kost og losji. Turlederne har imidlertid gratis overnatting på DNT Oslo og Omegns ubetjente og selvbetjente hytter og fem gratis overnattinger på betjente hytter pr. år. I denne modellen gjør turlederen alt, unntatt å godkjenne turen.

Frivilligorganiserte turer – adminstøtte-modellen: Denne modellen fungerer på mange måter som administrasjonsorganiserte turer, men turlederen planlegger turen og lager turbeskrivelsen. Administrasjonen vurderer og godkjenner turen og kalkulerer prisen. Administrasjonen bestiller overnatting, aktiviteter, transport etc. Turen er omfattet av pakkereiseloven, og deltakeren betaler hele turen som en enhet på forhånd. Turlederne får

dekket reise, kost og losji. I denne modellen kan turlederne arrangere turer etter eget ønske.

Felles for alle modellene er at turene bør planlegges i god tid. 1. november åpner hyttebestillingen for publikum for det neste kalenderåret. Så skal du være sikker på å få gjennomført den turen du ønsker, så må turen være godkjent og hytter bestilt før 1. november. Alle turene skal følge kravene til kompetanse som kreves av turledere. Kompetansekravene er turlederstigen og kompetansematrisene for fjellsportaktiviteter og vannaktiviteter. Turlederen er ansvarlig for at alle aktiviteter blir risikovurdert. Fordelen med begge de nye modellene er at det økonomiske ansvaret ikke ligger hos den frivillige; for koordinatormodellen ligger det hos deltakeren, mens det ligger hos administrasjonen for adminstøtte-modellen.

Skjemaene for turplanlegging, turgjennomføring og etterarbeid, som finnes i Mobilise, vil nå også komme på nettet på denne siden:

<https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/dnt-oslo-og-omegn/frivillig/for-turledere/>.

Omtale av turlidermøtet 10. januar 2024

gjenfortalt av Wolfgang Leister

Temaet var «Villrein og friluftsliv» og DNT Oslo og Omegn sin tilnærming til denne problemstillingen v/ Jan Erik Reiten, som er avdelingsleder for Eiendom, natur og infrastruktur. Jan Gunnar, Andreas og Mathias ønsket velkommen til dette interessante kveldsarrangementet.

Utgangspunktet er at det finnes 24 villreinområder, både nasjonale og andre villreinområder, i tillegg til områder med tamreindrift. DNT har hytter og ruter i villrein- og tamreinområder, og det er viktig at vi tar hensyn til reinen når vi er på tur i disse områdene. Samtidig ønsker DNT å tilrettelegge for et sammenhengende hytte- og rutenett for friluftsliv i fjellet. Ofte handler det om å balansere de ulike interessene, og for å lykkes, er det avgjørende med god dialog.

Andre problemstillinger i villreinområdene er hyttebygging, jakt og arealforvaltning, kraftutbygging, jernbane, veger, friluftsliv, effekt av ferdsel generelt, «Trollungasyndromet» (stor ukontrollerbar økning av ferdsel), kiting, sykling, padling, kommersielt friluftsliv, motorferdsel og så videre. Det finnes en del rapporter fra, f.eks. NINA, der man drev med GPS-merking av villrein, registrering av ferdsel på stier, bl.a. via Strava, beiteanalyser, motstandsanalyser, osv. Rapportene gir et delvis grunnlag for en analyse, men viser de helheten? Bli jakt, motorferdsel, lokal bruk og hyttebygging tatt i betraktning?

Fra 2022 finnes det en «kvalitetsnorm for villrein» på grunnlag av ferdselstillinger på stiene, GPS-registrering av villreinens bruk av området, osv. 6 av 10 områder ble vurdert til «rødt», dvs. ikke tilfredsstillende status for villreinen. I disse områdene skal det utarbeides tiltaksplaner. Samme metodikk er også brukt på laks. Det lages forslag til tiltaksplaner i de røde områdene fra statsforvalterne. Disse tiltaksplanene har kun fokus på effekt for villrein, men tar ikke hensyn til andre interesser. Alle de involverte ble invitert til å gi innspill for å bedre forholdene for villreinen. Tiltaksplanene er nå sendt til Miljødirektoratet og videre til Miljødepartementet. Det forventes en stortingsmelding i 2024 og en tiltaksplan i 2025.

I villreinområdene er det mye å forholde seg til, bl.a., verneforskrifter, forvaltningsplan, besøksstrategi og rådgivende utvalg i nasjonalparker; regional plan som omhandler biologisk leveområde for villrein, sti- og løypeplaner; kommuner og statsforvalterne; villreinnemnd i alle villreinområder, villreinutvalg i hver kommune samt fjellstyrer i alle kommuner med statsallmenning.

DNT har hytter og ruter i de fleste villreinområder. Dette medfører revidering av forvaltningsplan på Dovre og i Rondane; regionalplan for villrein i Breheimen, Sti- og løypeplan på Hardangervidda og Nordfjella; omlegging av hytte- og rutenett i Setesdalen, samt tiltaksplaner og stortingsmelding etter kvalitetsnormen.

Det er mange påvirkningsfaktorer som i liten grad er vurdert av NINA, deriblant motorisert ferdsel, andre overnattingstilbud, privat hytteutbygging, næringsutvikling i randsonen, lokal

bruk, jaktstress, sau på beite og organisering av forvaltningen. Disse faktorene gir tilsammen en samlet belastning.

I utkast til tiltaksplanene er 6 DNT-hytter foreslått stengt i første trinn og 3 hytter er foreslått flyttet. 4 DNT-hytter (hvorav 3 betjente) er foreslått stengt i andre trinn. Det er foreslått begrensninger i åpningstider på minst 17 DNT-hytter, og minst 20 DNT-hytter vil bli indirekte berørt pga. redusert tilgjengelighet. Totalt vil forslagene ramme minst femti DNT-hytter i områdene Snøhette, Rondane, Nordfjella, Hardangervidda, osv.

Det er mange forslag om andre tiltak, bl.a., begrensning av hyttebygging, begrense samferdsel med tunneler og stenging av rasteplasser, redusere kraftutbygging og stenge anleggsveier for ferdsel, begrense beite i landbruket, mindre forstyrrelse under jakt og bestandsforvaltning, redusere samlet motorisert ferdsel og å begrense friluftsliv og ferdsel generelt.

DNT er involvert i svært mange prosesser. Det er opprettet en egen villreingruppe i DNT der alle foreninger som er berørt møtes ofte. Det har vært møter med Miljødirektoratet. DNT har deltatt i ulike grupper og møter i alle berørte områder. DNT og delvis DNT OO har deltatt i innspillmøter til departementet. Det forberedes samordnede innspill til tiltaksplanene.

Viktige informasjonskanaler for turister er hytter og vertskap, turledere med sin kompetanse og informasjon på [DNT.no/villrein](https://dnt.no/villrein) samt [UT.no](https://ut.no). Veien videre for DNT blir at man møter med nasjonale miljømyndigheter og beslutningstakere, søker juridisk bistand, og ekstern konsulentbistand (kommunikasjon og interessentanalyse). DNT ønsker å finne en balanse mellom DNTs aktivitet og å ta vare på villreinen. DNT skal arbeide for å finne løsninger som både tar hensyn til villreinen og oss som bruker fjellet. Det blir mye arbeid og mange diskusjoner om villrein i 2024 og 2025.

Etter en pause med lettere servering presenterte Glenn at det har blitt etablert tre utvalg i utvalgsstrukturen: Fjell, Vann og Nær. De nye turleder-sidene ble vist frem i den nye web-strukturen. Ellers ble det annonsert kompetansehevende aktiviteter som f.eks. «Kompetansesamling Havkajak» helgen etter påske. Det ble også nevnt behov for hyttevakter og turledere på hytter.

Notiser

TURBASE TIL INSPIRASJON

Det finnes en base med turer som kan brukes til inspirasjon og modifiseres etter behov. Denne basen inneholder over 70 velprøvde turforslag i områder som Breheimen, Rondane, Dovre, Femundsmarka og Langsua, både til fots og på ski. Det finnes også femti turforslag i Oslomarka og fem turforslag langs sjø og kyst. Blant forslagene i basen finner du en helgetur i Vestmarka, tur fra Sollihøgda til Sundvollen, eller overnattingstur på tre dager i Østmarka. Turbasen finnes på forsiden til DNT Oslo og Omegn, under menyen «[Turforslag](#)».

SAKER TIL STYRET I TURLEDERGRUPPA

Saker som du/dere som turledere ønsker at skal behandles av styret i turledergruppa, sendes på epost til turlederstyret@dnt.no. Dersom du/dere ønsker at saken skal bli behandlet under årsmøtet, må den sendes innen 24. august. Det bør også gjøres tydelig i oversendelsen at det dreier seg om en sak som du/dere ønsker behandlet på årsmøtet.

KLAGEBEHANDLING OG BISTAND TIL TURLEDERE

Mer om dette temaet finner du her: <https://www.dntoslo.no/klage-og-bistand/>

REFERATER FRA STYREMØTER I TURLEDERSTYRET

Du finner referater fra både styremøtene i turlederstyret og fra årsmøtene på følgende adresse: <https://www.dntoslo.no/turlederstyret/>. Grunnet omlegging og oppgradering av teknisk plattform i DNT (se mer om det et annet sted i dette heftet), er dette innholdet nå ufullstendig. Turlederstyret setter pris på engasjement fra turlederne, som oppfordres til å sende innspill til turlederstyret@dnt.no.

Info til alle frivillige som bruker det nye aktivitetssystemet

DNTs nye aktivitetssystem ble lansert 17. oktober i år, samtidig som ny hjemmeside så dagens lys. Over hundre frivillige har fått tilgang til det nye aktivitetssystemet. Administrasjonen setter pris på at de frivillige tar seg bryet med å bruke et nytt verktøy.

Innføring av systemene gikk veldig bra. Noen problemer har det vært, men aktivitetssystemet er stabilt og det har vært meldt få problemer. Vi savner noe funksjonalitet som vi hadde i tidligere systemer, og her må vi stole på prosessen med såkalt «smidig utvikling» av systemet, ny funksjonalitet innføres trinnvis.

BRUK AV SYSTEMET – TO VIKTIGE TING DU MÅ FÅ MED DEG

Mange melder at systemet er lett å ta i bruk, men det krever opplæring i bruk og kunnskap om viktige regler og retningslinjer for bruk. Det er funksjonalitet du har tilgang til og som du ikke skal bruke. Vi klarer ikke å skjule denne funksjonaliteten i det nåværende utviklingsstadiet av systemet.

Du har fått tilgang til å **lage aktiviteter uten betaling** og publisere aktiviteter på DNTs hjemmeside. Når du lager en aktivitet skal du krysse av for «Nei» når du får spørsmålet «Skal dette arrangementet koste penger for deltakerne». Det er kun administrasjonen som, på vegne av foreningen, som kan kreve inn penger via aktivitetssystemet!

Funksjonaliteten er der, men den **skal ikke brukes av frivillige** som planlegger og arrangerer aktiviteter med eller uten påmelding.

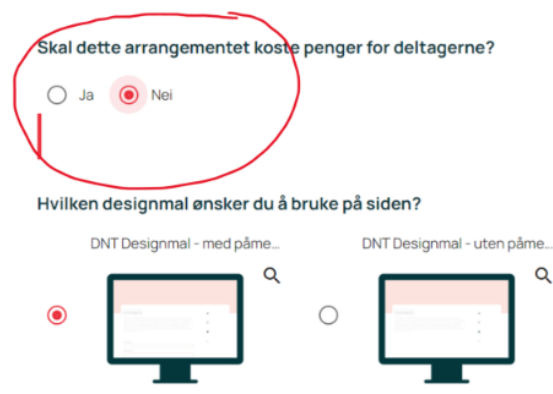
Videre har du fått tilgang til å sende ut **ordrebekreftelse på SMS**. Denne funksjonaliteten skal du ikke bruke. Når en ordrebekreftelse sendes ut på SMS er dette forbundet med kostnader, og foreningen har retningslinjer på at vi **ikke skal bruke dette** inntil videre.

OPPLÆRING

DNT sentralt har ansvaret for aktivitetssystemet, og de har laget opplæringsmaterieil. Materieillet ligger på det som kalles [Foreningsnett \(opplæring og dokumentasjon\)](#) og [Teams \(support\)](#). Du må ha separat tilgang til dette. Hvis du ikke har tilgang, så kan du sende en e-post til hjelp@dnt.no med følgende info: Navn, e-post, mobil, forening og rolle. Skriv at du ønsker tilgang til **foreningsnett** for DNT's nye aktivitetssystem samt **tilgang til support på Teams**.

I januar så vil du få en innkalling til møte om status i systemet, superbrukerstøtte og mulighet til å spørre sentral prosjektleder om det du måtte lure på.

Ta kontakt med administrasjonen v/ Glenn, hvis du har spørsmål.

Ordrebekreftelse

Vis QR kode på ordrebekreftelsen

Send Ordrebekreftelse på SMS

Send Ordrebekreftelse på epost

Epost kopi ●

Dikt og bilde

I lavvo ved Gjendebu. Foto: Hilde Løken Magnussen.

Diktet er fra Karin Boyes (1900-1941) tredje diktsamling «Härdarna» (1927),

Styret i Turledergruppa:

Leder: Jan Gunnar Jakobsen (turlederstyret@dnt.no)

Styremedlemmer: Andreas Lorentzen, Mathias Eckholdt, Annett Brohmann, Helene Lillekvelland, Morten Petterson, Ole Harbek.

Representant fra administrasjonen: Glenn Menkin.

Valgkomitéen 2024: Sverre Tvinnereim (leder), Gerda Grøndahl og Monika Kufner.

DNT Oslo og Omegn

Tlf: (Sentralbord) 22 82 28 00

Tlf: (Turinfo) 22 82 28 22

Internett: www.dnt.no/oslo

Kontakt i DNT Oslo og Omegn for turledere: frivillig.oslo@dnt.no Tlf: 22 82 28 00